

TLAČOVÁ SPRÁVA 2 – 2021/2022

Činoherná dvojpremiéra – historicky prvý stand up Navekyamen a tragikomický Liliom

Už o necelé dva týždne čaká Činohru Štátneho divadla Košice dvojpremiéra. Najprv vo štvrtok 14. októbra vôbec prvýkrát v histórii uvedie na Malej scéne ŠDKE žáner stand up, v inscenácii textu Martina Čičváka Navekyamen, o deň neskôr príde na javisko Historickej budovy ŠDKE svetoznáma hra maďarského dramatika Ferenca Molnára, tragikomický Liliom. Režisérom oboch nových titulov je Košičan dlhodobo pôsobiaci v Prahe Martin Čičvák.

Navekyamen má podtitul *Stand-up Stana*. P čo dáva tušiť, že Čičvák si na interpretáciu svojho textu vybral stálicu košickej činohry Stanislava Pitoňáka. Ten si tento krát úplne sám na javisku zahrá kňaza z košickej „okolice“, ktorý ide dať posledné pomazanie a zablúdi do divadla. Odpusteniu pred odchodom na onen svet predchádza spovedeň. Otázne však je, nakoľko je úprimná a kto vlastne spovedá koho.

Zaujímavostou uvedenia Molnárovej hry Liliom je, že na javisko košického divadla sa vracia po 95 rokoch. V roku 1926 ju v Košiciach po česky hralo vtedajšie Východoslovenské národné divadlo. Liliom prináša tragikomický príbeh z mestskej periférii. Hlavnou postavou je kolotočiar Andreas Závoczky, prezývaný Liliom, drsný frajer a fešák, ktorý odjakživa prítahuje ženy – od chudobných dievčat až po bohaté paničky. A keď konečne nájde svoju lásku, príde o prácu a nasledujú zločin, vina, trest a šanca.

Molnárova hra mala premiéru v roku 1909 a viacerí literárni historici sa zhodujú v tom, že predobrazom postavy Liliom bol samotný Molnár, ktorého dramatické dielo je veľmi bohaté a vyznačuje sa najmä svojzravným humorom. „*Je to jediný maďarský spisovateľ, ktorého kompletne dielo podlieha medzinárodnej kontrole divadelnej kritiky aj publika a všade si oňom vytvorili v podstate rovnaký názor. Cestu k úspechu mu nepochybne zabezpečila jeho schopnosť zabávať obecenstvo, lenže to, čo ho z literárneho hľadiska robí pozoruhodným a čo ho vysoko dvíha nad úroveň bežných zabávačov, je čosi hodnotnejšie. V Molnárovi totiž dozrel a získal tvar taký spôsob pohľadu na človeka, ktorý je originálny, patrí výlučne jemu a formálne prostriedky, ktoré si vytvoril pre zobrazenie tejto individuálnej optiky nazerania na spoločnosť, sú výsostne jeho,*“ napísal o Molnárovi literárny historik, kritik a prekladateľ Aladár Schöpflin. A tak nečudo, že aj hra Liliom sa od svojej premiéry už vyše sto rokov pravidelne hráva na svetových javiskách od Budapešti až po New York.

Podobne ako pred necelými dvoma rokmi v inscenácii Shawovho Pygmaliona aj tentoraz si režisér Čičvák do titulnej postavy Lilioma pozval hostujúceho Mareka Geišberga. Osudovú ženu v živote Lilioma stvárnili Alena Ďuránová, jej priateľku Mariku Táňa Poláková, v ďalších postavách diváci uvidia Tomáša Díra, Jakuba Kuku, Danu Košickú, Katarínu Horňákovú, Michala Soltésza, Mateja Marušína, Martina Stolára, Andreja Palka, Františka Baloga a Lívia Michalčík Dujavovú. Scénu navrhla Katarína Holková, kostýmy Judit Puszta, pohybovú spoluprácu mal na starosti Laco Cmorej. Hudbu do inscenácie prispel Peter Tóth, ktorý sa predstaví aj priamo na javisku v postave Verklikára.

4. októbra 2021

Svjatoslav Dohovič, web editor a PR